

Eduard Nyholm Debess

VEGURIN ER LANGUR *enn*

"UM TÚ ÍMYNDAR TÆR, AT LÍVIÐ ER SUM EIN 100-KRÓNUSEÐIL, OG TÚ HEVUR BRÚKT MEIRA ENN HELVTINA AV HONUM, SO BYRJAR MAN AT HUGSA VÆL UM, HVAT MAN SKAL BRÚKA RESTINA TIL." SOLEIÐIS SEGÐI JOHAN Í KOLLA FIRÐI EINA FERÐ VIÐ MEG, OG TAÐ ER AKKURÁT TAÐ. ÁÐRENN MAN VEIT AV, SO ER MAN KNAPPLIGA VORÐIN HÁLVGAMAL OG FINNUR ÚT AV, AT NÚ MÁ MAN ALTSO GERA NAKAÐ VIÐ TAÐ, SUM MAN ALTÍÐ HEVUR DROYMT UM, SIGUR EDVARD NYHOLM DEBESS, SUM FYRI STUTTUM GAV ÚT SÍNA FYRSTU MYNDABÓK VIÐ HEITINUM "KÆRLEIKI OG VÓNIR".

Elin Brimheim Heinesen

At royna at liva dreymar út á gamalsaldrinum hava eg og Johan kanska til felags. Frá ungum árum havi eg altíð verið áhugaður í fotografering og havi eisini altíð tikið eina rúgvu av myndum. Hjá mær hevur tónleikurin bara fylt tað mesta. Men nú var tíðin og yvirskotið endiliga til okkurt annað enn bara tónleikin. Eg havi leingi havt brúk fyri at útrykkja meg gjøgnum okkurt, sum ikki snýr seg einans um tónleik, men sum talar til aðrar sansir eisini. Myndir tala til eyguni. Tað ber til at vera meira eksaktur gjøgnum myndir. Í nútíðarinnar miðlameldri eru fotomyndir tað einasta, sum frystir lötuna. Tað er ein heilt annar máti at miðla uppá, heldur Edvard, sum blakaði seg út í at fortelja eina søgu í myndum um eini umstrídd hjún.

Í myndabókini "Kærleiki og vónir" er ein røð av svørt/hvítum fotomyndum, ið uppá gott og ónt lýsa eina tíð í lívinum hjá teimum báðum Johan (a.k.a. Johan í Kollafirði) og Rakul Dalsgaard júst tey árin, har tey stríddust hart við myndugleikarnar fyri at sleppa at gera Fámara til ein "frístað fyri djór og skeivar eksistensir", sum tey sjálvi hava orðað tað.

Vildi lýsa, hvat tað er at vera menniskja

Sosialurin hitti Edvard í "mannfólkarúminum" hjá honum í heiminum í Tvørgøtu, har hann hevur alla sína útgerð, teldur, ljóðføri og annað, og har hann hevur sitið og gjørt mesta arbeiðið við tilrættisleggingini av myndabókini.

Hvat var tað, sum fekk teg til at fara undir júst hesa verkætlanina?

– Eg heudi brúk fyri eini verkætlan, men ánaði ikki, hvat eg skuldi. So møtti eg Johan og Rakul einaferð í býnum. Eg veit ikki, men eg bleiv so inspireraður av teimum, at eg ringdi til Johan aftaná og fekk eina avtalu við hann um, at eg kundi fylgja teimum báðum og avmynda tey, meðan tey royndu at realisera verkætlanina í Fámara, sum tey júst vóru farin undir tá. Og so fór eg bara í gongd.

– Eg visti jú einki um, hvat alt fór at enda við, tá eg byrjaði, so tað var tilvildarligt, at tað bleiv ein so dramatisk søga burturúr.

– Eg var ikki serliga áhugaður í teirra orrustu við myndugleikarnar sum so. Fyri meg snúði tað seg um,

at eg fegin vildi lýsa tey sum menniskju. Eg vildi onkusvegna greiða frá, hvat tað vil siga at vera menniskja. So eg valdi at fylgja Johan og Rakul í teirra dagligdegi og bara avmynda tað, tey gjørdu, og teirra reaktiónir uppá tað, sum tey upplivu. At tað so var júst í einum tíðarskeiði í teirra lívi, har tey gjørdust alt meira strongd, sum tíðin leið, var ikki partur av eini tilvitaðari ætlan, men tað gjørdi verkætlanina hjá mær meira áhugaverda, at tað sæst so týðiliga aftur á myndunum, hvussu tey høvdu tað. Einku er so ringt, at tað ikki er gott fyri okkurt.

Góðan stuðul frá øðrum

– Nógvar túsund myndir blivu tiknar, so tað var ein stór avbjóðing, tá formur at enda skuldi fáast á alt. Tað var eitt risa arbeiðið at leggja

bókina til rættis og velja, hvørjar myndir skuldu við, og hvørjar ikki skuldu við, og fáa sett myndirnar saman, soleiðis at alt virkaði sum ein heild. Tú kanst líta á, at tað er hugsað nógv um hvørja einastu opnu í bókini.

– Eg valdi at býta bókina upp í partar, sum tilsamans lýsa eina søgugongd. At hvørjum parti eru knýtt orð – so sum t.d. "kærleiki", "vónir", "óró", "áræði", "botnfall" osfr. Myndirnar í hvørjum parti endurgeva onkusvegna týðningin í orðunum, sum ganga aftur fyri hvønn partin, men kámost so hvørt, meðan onnur orð fáa størri týðning.

– Hetta arbeiðið er jú ikki nakað, eg yvirhøvur eri vanur við at gera. Eg havi bara gjørt tað, sum mær dámar. Tibetur fekk eg góðan stuðul frá Jóannes Lamhauge og Steen Kristensen. Vit prentaðu eina rúgvu av myndum út, og so byrjaðu vit at seta tær saman á ymiskar mátar fyri at finna út av, hvat hóskaði best til hvørt annað.

Ingun í Skrivarastovu hevur eisini fylgt Rakul og Johan alla hesa tíðina, har hon gjørdi upptøkur við videokamera. Hava tit bæði samstarvað á nakran hátt?